

สruปชั้นตอนการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
ตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๒๙
แห่งพระราชบัญญัติอุทัยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕
(กรณีรู้ตัวผู้กระทำผิด)

ขั้นตอนที่ ๑ การออกคำสั่งทางปกครอง

(๑) หัวหน้าอุทัยานแห่งชาติ ออกคำสั่งให้ผู้กระทำผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และหรือพิชผลอาสินออกไปให้พันอุทัยานแห่งชาติ ตามแบบ อช.ม.๒๖ (ก)

(๒) แจ้งคำสั่งทางปกครอง ตามแบบ อช.ม.๒๖ (ก) ให้บุคคลผู้กระทำผิดทราบ การแจ้งคำสั่ง (แบบ อช.ม.๒๖ (ก)) มีดังนี้

- แจ้งโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่งให้ผู้รับโดยตรง

- กรณีผู้รับไม่ยอมรับ หรือไม่พบผู้รับ ให้ส่งให้บุคคลที่บรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงาน ในสถานที่นั้น ถ้าผู้นั้นไม่ยอมรับก็ให้วางหนังสือนั้น หรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ชัด ณ สถานที่นั้นต่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยาน ก็ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว (พ.ร.บ.ว.ปกรองฯ มาตรา ๗๙)

(เจ้าพนักงานที่จะเป็นพยานในการวางหนังสือหรือปิดหนังสือตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (๒๕๔๒) ได้แก่ เจ้าพนักงานตำรวจ ข้าราชการส่วนกลาง เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ คือ กำนัน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ข้าราชการประจำอำเภอหรือจังหวัด)

- แจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ให้ถือว่าได้รับเมื่อครบกำหนด ๗ วัน นับแต่วันส่ง สำหรับกรณีภายในประเทศ และ ๑๕ วัน สำหรับกรณีต่างประเทศ (พ.ร.บ.ว.ปกรองฯ มาตรา ๗๙)

- กรณีที่มีผู้รับเกิน ๑๕ คน ให้ปิดประกาศ ณ ที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ และที่ว่าการ อำเภอที่ผู้รับมีภูมิลำเนา ถือว่าได้รับเมื่อล่วงพันระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ปิดประกาศดังกล่าว (พ.ร.บ.ว.ปกรองฯ มาตรา ๗๙)

- กรณีทราบตัวผู้กระทำผิดแต่ไม่รู้ภูมิลำเนา หรือกรณีมีผู้รับเกิน ๑๐๐ คน ให้แจ้งคำสั่งตามแบบ อช.ม.๒๖ (ก) โดยประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้น เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน “สื่อโฆษณา” กรณีนี้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพันระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศในหนังสือพิมพ์ (พ.ร.บ.ว.ปกรองฯ มาตรา ๗๙)

(๓) หัวหน้าอุทัยานแห่งชาติ ออกคำสั่งตามแบบ อช.ม.๒๖ (ข) และนำแบบ อช.ม.๒๖ (ข) ปิดประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจนครบาลแห่งท้องที่ และสถานที่เกิดเหตุ โดยในการปิดประกาศดังกล่าวให้จัดทำหลักฐานการปิดประกาศตาม “หลักฐานการปิดประกาศ แบบ อช.ม.๒๖ (ข)”

ขั้นตอนที่ ๒ การแจ้งเตือน

(๑) ถ้าผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าอุทัยานแห่งชาติ (ไม่ยอมทำลายหรือรื้อถอน) ให้หัวหน้าอุทัยานแห่งชาติ มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้กระทำผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและหรือพิชผลอาสินดังกล่าว ตามแบบ อช.ม.๒๖ (ค) (พ.ร.บ.ว.ปกรองฯ ม.๕๙)

(๒) หัวหน้าอุทัยานแห่งชาติ ออกประกาศ ตามแบบ อช.ม. ๒๖ (ง) และนำแบบ อช.ม. ๒๖ (ง) ปิดประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจนครบาล แห่งท้องที่และสถานที่เกิดเหตุ โดยในการปิดประกาศดังกล่าวให้จัดทำหลักฐานการปิดประกาศตาม “หลักฐานการปิดประกาศแบบ อช.ม. ๒๖ (ง)” (ทั้งนี้ ควรปิดประกาศก่อนเริ่มดำเนินการรื้อถอนฯ เป็นเวลาพอสมควร)

ขั้นตอนที่ ๓ ...

ขั้นตอนที่ ๓ การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

(๑) ผู้กระทำผิดมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองที่ให้ทำลายหรือรื้อถอนฯ ดังกล่าวภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งฯ โดยยื่นต่อผู้ออกคำสั่ง (หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ) ทั้งนี้ คำอุทธรณ์ต้องเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้ง และข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิง (พ.ร.บ.ว.ปกของฯ มาตรา ๔๕ วรคหนึ่งและวรคสอง)

(๒) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ต้องพิจารณาอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับคำอุทธรณ์ (พ.ร.บ.ว.ปกของฯ มาตรา ๔๕ วรคหนึ่ง)

- กรณีเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเปลี่ยนแปลง/แก้ไข/ยกเลิกคำสั่งฯ กฎหมายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับคำอุทธรณ์ ในกรณีไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติรายงานเรื่องความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับคำอุทธรณ์ (พ.ร.บ.ว.ปกของฯ มาตรา ๔๕ วรคหนึ่งและวรคสอง)

(๓) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับรายงานจากหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในกรณีให้ขยายระยะเวลาพิจารณาคำอุทธรณ์ออกไปไม่เกิน ๓๐ วัน (พ.ร.บ.ว.ปกของฯ มาตรา ๔๕ วรคสอง) แล้วแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการรื้อถอน

(๑) ถ้าผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งฯ (ไม่ยอมรื้อถอนฯ) ให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ (พร้อมเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือ) ดำเนินการทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และหรือพืชผลอสินดังกล่าว พร้อมจัดทำบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการทำลาย รวมทั้งจัดทำบัญชีทรัพย์สินที่ทำลายหรือรื้อถอน หรือเก็บรักษาและแนบที่สังเขปบริเวณที่ดำเนินการพร้อมทั้งถ่ายภาพการทำลาย

(๒) นำเอกสารหลักฐานตาม (๑) ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนท้องที่ ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน

(๓) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ จัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและหรือพืชผลอสิน

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำรายงาน

(๑) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ รายงานการทำลาย ตามมาตรา ๒๖ ดังกล่าวให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ทราบโดยด่วน (พร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง)

(๒) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ รายงานผลการทำลายให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตหีบุรี และพัฒนาฯ เพื่อโปรดทราบ

ขั้นตอนที่ ๖ การแจ้งให้ชำระเงิน

(๑) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ มีหนังสือแจ้งให้ผู้กระทำผิดชำระเงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและหรือพืชผลอสิน ตามแบบ อช.ม.๒๒ (๑) (พ.ร.บ.ว.ปกของฯ มาตรา ๔๕(๑))

(๒) ถ้าผู้กระทำผิดไม่ยอมชำระเงินค่าใช้จ่ายตาม (๑) ให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ มีหนังสือแจ้งเตือนให้ชำระเงิน ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๗ วัน ตามแบบ อช.ม.๒๒ (๑) (พ.ร.บ.ว.ปกของฯ มาตรา ๔๕)

(๓) หาก ...

(๓) หากผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือนตาม (๒) เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำผิดและนำออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระบ่าใช้จ่ายดังกล่าว (พ.ร.บ.ว.ป.กครองฯ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง)

สำหรับผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาด คือ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๖))

หมายเหตุ ๑. ก่อนออกคำสั่งทางปกครอง ตามแบบ อช.ม.๒๒ (ก) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิด และหรือแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (แต่ไม่ต้องรอผลคดีอาญา)

๒. ขั้นตอนที่ ๑ แบบ อช.ม. ๒๒ (ก) และแบบ อช.ม. ๒๒ (ข) สามารถดำเนินการพร้อมกันได้

สruปขั้นตอนการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
ตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๒๔
แห่งพระราชบัญญัติอุทัยธานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕
(กรณีไม่รู้ตัวผู้กระทำผิด)

ขั้นตอนที่ ๑ การออกคำสั่งทางปกครอง

(๑) หัวหน้าอุทัยธานแห่งชาติ ออกคำสั่งทางปกครองสั่งให้ผู้กระทำผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และหรือพิชผลอาสินออกไปให้พ้นอุทัยธานแห่งชาติ ตามแบบ อช.ม. ๒๒ (ก) (โดยเรียนผู้กระทำผิดตามบันทึกประจำวัน ข้อที่..... เวลา ..... น. ลงวันที่ ..... คดีอาญาที่ ..... ของสถานีตำรวจนครบาล .....)

(๒) นำคำสั่งตามแบบ อช.ม. ๒๒ (ก) ประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้น สืบว่าผู้กระทำผิดได้รับแจ้งเมื่อพ้นระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศในหนังสือพิมพ์ (พ.ร.บ.ว.ปกของมาตรา ๗๓)

(๓) หัวหน้าอุทัยธานแห่งชาติ ออกคำสั่งตามแบบ อช.ม. ๒๒ (ข) และนำแบบ อช.ม. ๒๒ (ก) ปิดประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจนครบาล แห่งท้องที่และสถานที่เกิดเหตุ โดยในการปิดประกาศดังกล่าวให้จัดทำหลักฐานการปิดประกาศตาม “หลักฐานการปิดประกาศ แบบ อช.ม. ๒๒ (ก)”

ขั้นตอนที่ ๒ การแจ้งเตือน

(๑) ถ้าผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าอุทัยธานแห่งชาติ (ไม่ยอมทำลายหรือรื้อถอนฯ) ให้หัวหน้าอุทัยธานแห่งชาติ มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้กระทำผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและหรือพิชผลอาสินดังกล่าว ตามแบบ อช.ม. ๒๒ (ค) (โดยเรียนผู้กระทำผิดตามบันทึกประจำวัน ข้อที่..... เวลา ..... น. ลงวันที่ ..... คดีอาญาที่ ..... ของสถานีตำรวจนครบาล .....) (พ.ร.บ.ว.ปกของมาตรา ๕๙)

(๒) นำหนังสือแจ้งเตือน ตามแบบ อช.ม. ๒๒ (ค) ประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลาย ในท้องถิ่นนั้น (ถ้าว่าผู้กระทำผิดได้รับแจ้งเมื่อพ้นระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศในหนังสือพิมพ์)

(๓) หัวหน้าอุทัยธานแห่งชาติ ออกประกาศ ตามแบบ อช.ม. ๒๒ (ง) และนำแบบ อช.ม. ๒๒ (ก) ปิดประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจนครบาล แห่งท้องที่และสถานที่เกิดเหตุ โดยในการปิดประกาศดังกล่าวให้จัดทำหลักฐานการปิดประกาศตาม “หลักฐานการปิดประกาศแบบ อช.ม. ๒๒ (ก)” (ทั้งนี้ ควรปิดประกาศก่อนเริ่มดำเนินการรื้อถอนฯ เป็นเวลาพอสมควร)

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการรื้อถอน

(๑) หัวหน้าอุทัยธานแห่งชาติ (พร้อมเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือ) ดำเนินการทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และหรือพิชผลอาสินดังกล่าว พร้อมจัดทำบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการ และจัดทำบัญชีทรัพย์สินที่ทำลายหรือรื้อถอน หรือเก็บรักษา และแผนที่สังเขปบริเวณที่ดำเนินการ พร้อมทั้งถ่ายภาพการดำเนินการ

(๒) นำเอกสารหลักฐานตาม (๑) ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนท้องที่ ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน

(๓) หัวหน้าอุทัยธานแห่งชาติ จัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและหรือพิชผลอาสิน

ขั้นตอนที่ ๔ การจัดทำรายงาน

(๑) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ รายงานการดำเนินการ ตามมาตรา ๒๒ ดังกล่าวให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ทราบโดยตัว (พร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง)

(๒) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ รายงานผลการดำเนินการให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อโปรดทราบ

หมายเหตุ ๑. ก่อนออกคำสั่งทางปกครอง ตามแบบ อช.ม.๒๒ (ก) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการตรวจยึด และแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำการประราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (แต่ไม่ต้องรอผลคดีอาญา)

๒. ขั้นตอนที่ ๑ แบบ อช.ม. ๒๒ (ก) และแบบ อช.ม. ๒๒ (ช) สามารถดำเนินการพร้อมกันได้